

P7_TA(2010)0017

Olukord Jeemenis

Euroopa Parlamendi 10. veebruari 2010. aasta resolutsioon olukorra kohta Jeemenis

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse juhataja 27. jaanuari 2010. aasta avaldust kõrgetasemelise kohtumise kohta Jeemenis;
 - võttes arvesse välisasjade nõukogu 25. jaanuari 2010. aasta ja 27. oktoobri 2009. aasta järeldusi Jeemeni kohta;
 - võttes arvesse eesistujariigi poolt Euroopa Liidu nimel 27. oktoobril 2009 tehtud avaldust halvneva julgeolekuolukorra kohta Jeemenis;
 - võttes arvesse Euroopa Ühenduse strateegiadokumenti Jeemeni kohta ajavahemikuks 2007–2013;
 - võttes arvesse Pärsia lahe riikidega (k.a Jeemeniga) suhtlemiseks moodustatud Euroopa Parlamendi delegatsiooni 22.–25. veebruaril 2009. aastal toimunud Jeemeni visiidi tulemusi;
 - võttes arvesse valimiste Euroopa Liidu vaatlusmissiooni 26. septembri 2006. aasta lõpparuannet;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 4,
- A. arvestades, et Jeemeni üldine poliitiline, julgeolekualane ja sotsiaal-majanduslik olukord on pikka aega halvenenud ning see on tekitanud rahvusvahelises üldsuses tõsist muret;
- B. arvestades, et Al Qaeda juurde kuuluv üksus võttis vastutuse Nigeeria terroristi Umar Farouk Abdulmuttabi nurjunud katse eest õhkida detsembris 2009 Detroiti kohal lennukit; Abdulmuttab kinnitas, et sai väljaõppe ja varustuse Jeemeni Al Qaeda laagris; arvestades, et julgeolekuolukorra edasise halvenemise korral Jeemenis võib riik osutada piirkonna terroristlikele ja mässuliste rühmadele, eeskätt Al Qaedale, varjupaigaks, kus nad saavad kavandada, korraldada ja toetada järgmisi terroristlikke operatsioone;
- C. arvestades, et julgeolekuolukorda halvendavad veelgi kodusõda Zaidi šiiitidest revivalistide vastu riigi põhjaosas Şadah's ning separatistliku liikumise vägivaldpuhang riigi lõunaosas;
- D. arvestades, et juba enne 11. septembrit 2001 oli terrorism Jeemenis laialt levinud, mida näitas USA laeva Cole pommitamine 12. oktoobril 2000. aastal Al Qaeda poolt, ja arvestades, et 2007. aastast alates on terroristlik tegevus Jeemenis intensiivistunud – torustikele, naftarajatistele, valitsushoonetele, saatkondadele (sealhulgas Itaalia ja Ameerika Ühendriikide saatkonnale), laevadele ja turistidele on korraldatud arvukalt terrorirünnakuid;

- E. arvestades, et kohalik võitlus Şadah' piirkonnas võttis piirkondliku ulatuse, kui Saudi Araabia sõjavägi lõi üle piiri tunginud mässulised Saudi Araabia ja Jeemeni piirilt tagasi ning korraldas rünnakuid mässuliste positsioonidele; arvestades, et Jeemeni valitsuse sõnul toetavad šiidi jõud väljastpoolt mässuliste liikumisi riigi põhjaosas;
- F. arvestades, et 2004. aastal alguse saanud Jeemeni sõjaväe ja šiitide mässuliste vaheline võitlus Şadah' kubernerikonnas Põhja-Jeemenis on põhjustanud 175 000 inimese riigisisese ümberasustamise ja humanitaarkriisi nimetatud piirkonnas;
- G. arvestades, et Jeemen on üks vaesemaid riike maailmas; arvestades, et 2008. aasta toidukriisil oli tohutu mõju Jeemeni elanikkonna vaesemale osale, samal ajal kui ülemaailmne finantskriis, eelkõige naftatulu vähenemine, on mõjunud laastavalt riigi rahandusele ning seda olukorda süvendab veelgi tungivalt vajalike majandus- ja maksureformide piiratud rakendamine;
- H. arvestades, et Jeemeni naftavarud, mis annavad üle 75 % riigi tulust, on ammendumas ning riigil on jätkusuutlikuks naftajärgseks majanduseks vähe elujõulisi valikuid;
- I. arvestades, et Jeemeni ees seisvate muude märkimisväärsete probleemide hulka kuulub ränk veepuudus, mida põhjustavad mitmed tegurid, sealhulgas suurenev vee kasutamine riigis, halb veemajandus, korruptsioon, puudulik varude haldamine ja vett raiskavad niisutusmeetodid; arvestades, et valitsuse hinnangul toimub 99% kogu veevõtust loata;
- J. arvestades, et toidu ja vee puudusest põhjustatud olukorda Jeemenis raskendab veelgi elanikkonna sõltuvus katapõõsast, kiiret tulu toovast narkootilisest põllukultuurist, mis hästi kasvamiseks vajab tugevat niisutamist ja mida kasvatatakse nii laialdaselt, et selle kultiveerimiseks kulub ligi 40% Jeemeni veevarudest; arvestades, et samas on Jeemenist saanud toiduainete netoimportija;
- K. arvestades, et riigi stabiilsust mõjutavad ka kasvav piraatlus Adeni lahes ja pidev rändesurve Somaali poolsaarelt;
- L. arvestades, et Jeemeni ja Djibouti vahelisel 18 miili laiusel Bab el Mandebi väinal on väga suur strateegiline tähtsus, sest väina kaudu veetakse iga päev 3,3 miljonit barreelit naftat (4% kogu maailma päevatoodangust);
- M. arvestades, et EL on 2004. aastast alates andnud Jeemenile abi rohkem kui 144 miljoni euro väärtuses, millest suurem osa on läinud arenguks, ning on rakendanud programme Jeemeni politsei ja merepiirivalve toetamiseks;
- N. arvestades, et pärast Detroiti lennuki ebaõnnestunud õhkimist on Ühendkuningriigi ja Ameerika Ühendriikide valitsused teatanud, et nad suurendavad oluliselt militaar- ja arenguabi Jeemenile, samuti on nad lubanud ühiselt rahastada terrorismivastasele võitlusele spetsialiseerunud Jeemeni politseiüksust ja toetada Jeemeni merepiirivalvet;
- O. arvestades, et parlamendivalimised, mis pidid toimuma 2009. aasta aprillis, on lükatud edasi 2011. aastale, et ametivõimud saaksid viia ellu valimissüsteemi olulised reformid; arvestades, et senini ei ole selle eesmärgi saavutamiseks võetud ühtegi konkreetset meetet;
- P. arvestades, et ikka veel tekitavad tõsist muret demokraatia, inimõiguste ja kohtunike

sõltumatusega seotud arengud Jeemenis; arvestades, et on esinenud ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate tagakiusamise juhtumeid; arvestades, et naiste olukord on eriti raske, halveneb nende ligipääs haridusele ja võimalus osaleda aktiivselt poliitikas;

- Q. arvestades, et kuut Euroopa kodanikku – viit sakslast ja ühte britti – hoitakse pärast nende röövimist 2009. aasta juunis ikka veel pantvangis ning et veel kolm sama rühma liiget leiti kohe pärast röövimist surnult,
1. väljendab sügavat muret Jeemenis pikka aega püsinud ja veelgi teravnevate julgeoleku-, poliitiliste ja sotsiaal-majanduslike probleemide pärast; nõuab rahvusvaheliselt üldsuselt suuri jõupingutusi, et vältida praeguse kriisi teravnemist ning liikuda ühtse, stabiilse ja demokraatliku Jeemeni suunas;
 2. tervitab 27. jaanuaril 2010 Londonis toimunud Jeemeni-teemalise rahvusvahelise kohtumise tulemusi, sealhulgas Pärsia lahe koostöönõukogu peasekretäri teadet, et ta korraldab Riyadhis 22.–23. veebruaril 2010 Pärsia lahe piirkonna ja Jeemeni teiste partnerite teemalise kohtumise, samuti Jeemeni valitsuse lubadust jätkata oma reformikava ja algatada arutelu IMFi programmi üle; tervitab ka rahvusvahelise üldsuse lubadust toetada Jeemeni valitsust võitluses Al Qaeda ja muude terrorismi vormide vastu, korrates oma toetust ühtsele Jeemenile ja lubadust austada riigi suveräänsust ja sõltumatust;
 3. on veendunud, et Jeemen võib julgeoleku ja stabiilsuse saavutada ainult poliitiliste ja sotsiaal-majanduslike reformide abil; kutsub seepärast Jeemeni valitsust üles täitma rahvusvahelisele üldsusele antud lubadusi ja alustama riigi poliitilisi ning majandusreforme, et süvendada demokraatiat ja parandada elanike elutingimusi;
 4. tervitab ja toetab komisjoni, nõukogu ja Jeemeni valitsuse aktiivset koostööd, eelkõige arengu, politsei, kohtu, piirikontrolli, inimkaubanduse vastase võitluse, meresõiduohutuse, terrorismivastase võitluse ja institutsioonide ülesehitamise valdkondades; palub nõukogul ja komisjonil tugevdada veelgi kahepoolseid suhteid Jeemeniga ja leida kõige tõhusamad viisid ELi panuse andmiseks riigi julgeoleku- ja poliitilise olukorra parandamiseks;
 5. kordab uuesti nõudmist kehtestada viivitamatult relvarahu Şadah's ja peatada vägivald Lõuna-Jeemenis ning väljendab arvamust, et üksnes tervikliku poliitilise lahendusega on võimalik saavutada kestev rahu; väljendab sügavat muret halveneva humanitaarolukorra pärast Põhja-Jeemenis; palub kõigil osapooltel rahvusvahelise humanitaarõiguse kohaselt täita oma kohustusi ja mitte taganeda oma vastutusest, et kaitsta selles piirkonnas elavaid tsiviilelanikke ning lubada asjaomastesse piirkondadesse humanitaarabi ja toetusi;
 6. kutsub Jeemeni valitsust üles hoiduma riigi etniliste ja usuliste rühmade mis tahes diskrimineerimisest ning järgima oma poliitikas kõigi kodanike ühiseid huve; rõhutab, et terrorismivastaseid meetmeid ei tohi väärkasutada poliitilistel eesmärkidel, eriti mitte poliitilise opositsiooni, ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate vastu;
 7. väljendab muret Al Qaeda pikaajalise ja suureneva kohaloleku pärast Jeemenis ning rõhutab, et konkreetse tegevuse puudumine võib veelgi õhnestada keskvalitsuse võimu ja destabiliseerida Jeemenit ning riigi naabruskonda sel määral, nagu see toimus Somaalias ja Afganistanis, mis omakorda annab Al Qaeda juhitud või temalt innustust

- saanud äärmuslastele võimaluse Jeemeni territooriumil inimesi välja õpetada, uuesti rühmitada, organiseerida ja viia ellu terroristlikke operatsioone Jeemeni territooriumil või väljaspool riiki;
8. kutsub Jeemeni võime üles viima ellu vajalikke reforme, et parandada inimõiguste olukorda riigis, eeskätt ajakirjandusvabaduse, õiglase kohtumenetluse ning meeste ja naiste võrdse kohtlemise tagamiseks;
 9. rõhutab, kui tähtis on sõltumatu kohtuvõim, kellel on vahendid ja pädevus võtta vastutusele inimõiguste rikkumiste, sealhulgas omavoliliste kinnipidamiste ja piinamise eest; nõuab tungivalt, et Jeemeni valitsus tagaks erapooletutele humanitaarabisutustele juurdepääsu kõikidele kinnipidamiskohtadele Jeemenis ja lõpetaks eraviisiliste või ebaseaduslike kinnipidamiskohtade kasutamise;
 10. julgustab kõiki Jeemeni poliitilisi jõudusid ületama praegust ummikseisu läbirääkimistel hädavajalike poliitiliste reformide üle; toonitab, kui tähtis on korraldada 2011. aastal valimised, ning ergutab kõiki erakondi täitma kokkuleppeid, milles esitatakse valimissüsteemi parandamiseks ja demokraatia tugevdamiseks vajalikud meetmed, ning eelkõige võtma arvesse valimiste ELi vaatlusmissiooni poolt pärast 2006. aasta demokraatlikke presidendi- ja kohalikke valimisi antud soovitusi; kutsub komisjoni ja nõukogu üles jälgima tihedas koostöös Euroopa Parlamendiga, kuidas edeneb põhiseadus- ja valimisseadusreform, mille tõttu on parlamendivalimised edasi lükatud;
 11. kutsub nõukogu ja komisjoni ning pärast selle loomist ka Euroopa välisteenistust üles kiiresti rakendama koordineeritud ja terviklikku ELi lähenemisviisi Jeemeni suhtes, et vältida liikmesriikide antava abi ja arenguabi kattumisi; juhib tähelepanu asjaolule, et ELi-poolne koordineerimine on äärmiselt oluline, saavutamaks Jeemenis globaalsete abiandjate koordineerimine, millest praegu on suur puudus;
 12. palub nõukogul ja komisjonil koostöös teiste rahvusvaheliste osalejatega osutada Jeemenile suuremat arenguabi, et stabiliseerida poliitilist olukorda ning parandada riigi elanikkonna majanduslikku olukorda ja elutingimusi; nõuab eelkõige, et kaalutaks erakorralise abi meetmeid stabiliseerimisvahendi kontekstis ja eriprogrammi hariduse tõhustamiseks arengukoostöö rahastamisvahendi raames; väljendab heameelt Pärsia lahe koostöönõukogu valmisoleku üle süvendada suhteid Jeemeniga; kutsub Jeemeni valitsust üles tagama tihedas koostöös abiandjatega abi suuremat tõhusust asjakohaste koordineerimis-, jagamis- ja rakendusmehhanismide abil;
 13. kutsub komisjoni ja nõukogu üles tagama, et rahvusvahelise üldsuse antud abi ning eelkõige Euroopa Liidu eelarvest antud abi kasutataks selliste projektide toetamiseks, millest on otseselt kasu võimalikult suuremal arvul inimestel ning mille mõjusust hinnatakse kohapeal; väljendab sellega seoses heameelt ELi täieõigusliku delegatsiooni saatmise üle Şanā'sse;
 14. kutsub nõukogu ja komisjoni üles rakendama Jeemeni jaoks spetsiaalset abiprogrammi, mis hõlmaks koolitust Jeemeni ametnikele EUJUST LEX kogemuste põhjal ja koolitajate saatmist Jeemeni keskvalitsusse ning kohaliku tasandi omavalitsustesse, nii et see tugevdaks või täiendaks teisi rahvusvahelisi meetmeid;
 15. kutsub nõukogu ja komisjoni üles abistama Ameerika Ühendriike ja Jeemenit Guantanamo ilma süüdistuseta kinni peetud Jeemeni kodanike tagasisaatmisel või

ümberasustamisel, kaasa arvatud need 40 Jeemeni kodanikku, kelle suhtes USA administratsioon on vabastamise otsuse juba teinud;

16. kutsub Jeemeni ametivõime üles suurendama jõupingutusi, et vabastada kuus Euroopa kodanikust pantvangi, keda praegu Jeemenis kinni peetakse;
17. palub nõukogul ja komisjonil teavitada Euroopa Parlamenti täielikult ja viivitamata kõikidest arengutest ja läbirääkimistest menetluse kõikidel etappidel, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 218,
18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Pärsia lahe koostöönõukogu peasekretärile ning Jeemeni Vabariigi valitsusele ja parlamendile.